

แนวทางการดำเนินงาน

1. พัฒนาเนื้อหาหลักสูตรโรงเรียนแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ผ่านจากประสบการณ์การทำงานพัฒนาร่วมกับชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ชุมชน/องค์กรอื่น ๆ สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการทำงานพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และเน้นกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการกลุ่มคนในท้องถิ่นให้ชุมชนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
2. จัดทำห้องสมุดแม่น้ำโขง โดยการรวบรวมหนังสือและสื่อรูปแบบต่าง ๆ งานศิลปะ เครื่องมือหาปลาที่เกี่ยวข้องกับลุ่มน้ำโขงและลุ่มน้ำสาข การรวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับแม่น้ำโขงทุกรูปแบบและทุกสิ่งพิมพ์
3. พัฒนาห้องเรียนธรรมชาติในพื้นที่รูปธรรมในลุ่มน้ำโขง โดยการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน รวบรวมองค์ความรู้ท้องถิ่น และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียนพื้นที่ชุ่มน้ำ กิ่ง เช่น ปางควาย ป่าชุมชนบ้านม่วงชุม เขตอนุรักษณ์พันธุ์ปลาในแม่น้ำโขงบ้านห้วยลึก เป็นต้น
4. การผลิตสื่อที่เป็นผลการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการรณรงค์และเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำโขง
5. ก่อสร้างอาคารสถานที่ ได้แก่ ห้องประชุม ห้องสมุด และสำนักงาน

ผลลัพธ์

ชุดบทเรียนและประสบการณ์สำคัญจากการทำงานของเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง-ล้านนา และเครือข่าย ได้รับการพัฒนาเป็น “หลักสูตรโรงเรียนแม่น้ำโขง” เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบ ถ่ายทอดสู่คนในท้องถิ่น ผู้สนใจภายนอก เพื่อสร้างความตระหนักให้ความสำคัญในอนุรักษ์องค์ความรู้ท้องถิ่นและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

ติดต่อ

นายสมเกียรติ เขื่อนเชียงสา

เครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง-ล้านนา

เลขที่ 62 หมู่ 8 ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย 57140

โทรศัพท์ 089-9557860 อีเมล mekonglover@hotmail.com

“สถาบันองค์ความรู้ท้องถิ่น โรงเรียนแม่น้ำโขง” Chiang Khong Mekong School on Local Knowledge

แนวคิด “โรงเรียนแม่น้ำโขง”

แนวคิดการจัดการเรียน จัดเป็นรูปแบบ “สนามการเรียนรู้” (Field of Learning) โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning Process) และพัฒนากระบวนการทำงานที่นำไปสู่การสร้างเสริมพื้นที่รูปธรรม (Substantial Area) ภายใต้ปรัชญา เศรษฐมิติ ศรัทธาความเท่าเทียมของมนุษย์ (Respect for Nature, Faith in Humanity Justice) โดยการนำองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์นิเวศวัฒนธรรมท้องถิ่น (Eco-Cultural Historical Approach) มาเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของคนภายในและภายนอกภูมิวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกำหนดแนวทางเลือกนโยบายในการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

ปรัชญาโฮงเฮียนแม่น้ำโขง

“เคารพในธรรมชาติ ศรัทธาในความเท่าเทียมของมนุษย์”
(Respect for Nature, Faith in Humanity Justice)

เป้าหมาย

สร้างกระบวนการเรียนรู้ภายในของชุมชนในลุ่มน้ำโขง เป็นสถาบันองค์ความรู้ท้องถิ่นที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ท้องถิ่นและกระบวนการทำงานในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงเป็นสถาบันที่เสริมสร้างการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันของชุมชน และส่งเสริมให้ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นเครือข่ายการทำงานด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำโขง

วัตถุประสงค์

สร้างสนามการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการเกี่ยวกับนิเวศวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มผู้เรียนรู้/กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนในท้องถิ่น/นักศึกษา/ผู้นำชุมชน/ชาวบ้าน/หน่วยงานภาครัฐ/สถาบันการศึกษา/องค์กรชุมชน/องค์กรภาคประชาสังคม

กระบวนการถ่ายทอดของโฮงเฮียนแม่น้ำโขง เป็นลักษณะที่เกิดจากการสังเคราะห์จากประสบการณ์การทำงานในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา เพื่อพัฒนาเป็นสถาบันองค์ความรู้ท้องถิ่นในการถ่ายทอดองค์ความรู้และการปฏิบัติผ่านประสบการณ์ทำงาน และมีพื้นที่กรณีศึกษาเชิงรูปธรรม โดยมีกระบวนการถ่ายทอด 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการ “รับรู้” คือ ขั้นตอนแรกของกระบวนการถ่ายทอดที่เน้นให้ผู้เรียนรู้ได้รับรู้ถึงเนื้อหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายฯ ในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้เรียนรู้สนใจ เช่น ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำโขง ประเด็นผลกระทบจากการสร้างเขื่อน ประเด็นการบริหารจัดการองค์กรในการทำงานพัฒนาร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ประเด็นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชน ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการ “เข้าใจ” คือ เป็นขั้นตอนที่นำไปสู่การทำความเข้าใจในประเด็นที่สนใจเรียนรู้ ผ่านการแลกเปลี่ยนร่วมกันระหว่างผู้เรียนรู้กับตัวแทนเครือข่ายและตัวแทนชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการ “ตระหนัก” คือ เป็นขั้นตอนที่เน้นความสำคัญให้ผู้เรียนรู้ตระหนักและเห็นความสำคัญผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมและร่วมศึกษาพื้นที่เชิงรูปธรรม ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้สามารถเกิดกระบวนการเชิงวิเคราะห์ร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการ “ปฏิบัติ” คือ เป็นขั้นตอนที่เน้นให้ผู้เรียนรู้รู้แนวทางในการทำงานและสามารถปฏิบัติการทำงานเชิงกระบวนการพัฒนา ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงสังเคราะห์เปรียบเทียบและกระบวนการแสดงบทบาทสมมติ ก่อนการลงพื้นที่ปฏิบัติจริง

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการ “ปรับเปลี่ยน” คือ เป็นขั้นตอนที่เน้นการปรับเปลี่ยน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 เป็นขั้นการ “ปรับเปลี่ยนภายใน” เน้นการปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวความคิด ในประเด็นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำโขง และทิศทางการทำงานด้านการพัฒนาโดยมีชุมชนเป็นฐาน (Community Bases) ของผู้เรียนรู้
- ส่วนที่ 2 เป็นขั้นการ “ปรับเปลี่ยนภายนอก” เน้นการปรับเปลี่ยน ด้วยวิธีการปฏิบัติที่แสดงออกถึงการทำงานพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการร่วมกับชุมชนท้องถิ่น/องค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นเครือข่าย โดยใช้วิธีการศึกษาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นการ “ถ่ายทอด” คือ เป็นขั้นตอนที่เน้นให้ผู้เรียนรู้สามารถพัฒนาตนเองเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และเครื่องมือในการทำงานร่วมกับชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ที่สนใจและ/หรือนำกลับไปพัฒนาองค์กรของตนเอง

